

УДК 004:378.6

DOI: 10.31866/2617-796x.2.2018.155658

Матвієнко Оксана,*доктор педагогічних наук, кандидат технічних наук, професор,**Київський університет культури,**Київ, Україна**oxmix2017@gmail.com**<http://orcid.org/0000-0001-5772-848X>***Цивін Михайло,***кандидат технічних наук, доцент,**Інститут дизайну, архітектури та журналістики,**Київ, Україна**oxmix2017@gmail.com**<http://orcid.org/0000-0003-0312-5805>*

ЦИФРОВА ГУМАНІТАРИСТИКА ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА РОЗВИТКУ ІТ-ОСВІТИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ КУЛЬТУРИ

Стаття присвячена розгляду нового наукового напрямку – цифрової гуманітаристики – як методологічної основи розвитку ІТ-освіти у вищих навчальних закладах культури. З точки зору феномену освітньої інновації розглянуто інтеграцію у межах спільного факультету напрямів професійної ІТ-освіти та гуманітарної освіти (бібліотечної, документознавчої, архівної, музеєзнавчої).

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні цифрової гуманітаристики як методологічної основи розвитку ІТ-освіти у вищих навчальних закладах культури, виявленні і окресленні тенденцій розвитку інтеграції ІТ-освіти та гуманітарної освіти у межах спільного факультету.

Методи дослідження: гіпотетико-дедуктивний метод для розгляду гіпотези про можливість застосування цифрової гуманітаристики як методологічної основи ІТ-освіти у вищих навчальних закладах культури.

Наукова новизна. Обґрунтовано доцільність підготовки ІТ-фахівців у ЗВО культури та необхідність організаційно-педагогічних заходів інтеграції їх підготовки спільно з гуманітарними спеціальностями у межах спільного факультету.

Висновки. Доцільність розвитку ІТ-освіти у вищому навчальному закладі культури і організаційно-педагогічні заходи інтеграції спільної підготовки ІТ-фахівців та фахівців гуманітарного профілю має методологічне підґрунтя у руслі ідей цифрової гуманітаристики. Наголошено на складності прогнозування процесу і результатів розвитку освітньої інновації враховуючи чинники, які можуть здійснювати вплив на розглядуваний процес, а саме самоорганізація системи та зовнішні організаційні рішення.

Ключові слова: цифрова гуманітаристика; цифрові гуманітарні науки; ІТ-освіта; освітні інновації; STEM-освіта.

Вступ. Адаптація науки і освіти до умов нового інформаційного середовища презентує сьогодні напрям, який активно набуває наукового і дисциплінарного статусу – «цифрову гуманітаристику» або «цифрові гуманітарні науки» (Digital Humanities, DH). Витоки цифрової гуманітаристики сягають середини ХХ ст. – з початку розвитку «гуманітарної інформатики» (використовуваний у публікаціях переклад з англ. «humanity computing») – технічної підтримки гуманітаріїв у вирішенні ними кількісних задач. Перейменування у 1990-х роках «гуманітарної інформатики» на «цифрову гуманітаристику» ознаменувало собою, за висловом К. Хейліс (Hayles, 2012), перехід діяльності у цій галузі з низькопрестижного статусу служби підтримки у справжнє інтелектуальне починання із власною професійною практикою. Принагідно у назві семантично змістились акценти з пріоритетності комп'ютерних засобів на домінування власне гуманітарних наук у контексті їх розвитку у цифровому суспільстві.

Протягом останніх десятиліть цифрова гуманітаристика як науковий напрям є предметом дискусій – від тверджень, що «цифровий перехід» у гуманітарних науках вже відбувся (Володин, 2014) і пошуків міждисциплінарності та відмінності її від звичної вже комп'ютерної підтримки гуманітарних досліджень і практики, до критичного ставлення з боку фахівців як до самої дисципліни, так і до терміну, яким вона описана.

Зазначимо, що протилежні аргументи та погляди на предметне поле цифрової гуманітаристики актуалізують її значення, характеризують динамічність і є чинниками евристичного розвитку її як наукового напрямку, що знаходиться у стадії становлення. Активні дискусії та синтез висловлюваних поглядів на предметне поле і зміст цифрової гуманітаристики дають змогу вироблення підходів до вирішення теоретичних і практичних проблем у її предметному полі.

Одною з таких проблем є *інтеграція освітніх полів в галузі ІТ-освіти та гуманітарної освіти*, пошук точок дотику між гуманітарними і цифровими науками та дидактична трансляція ідей цифрової гуманітаристики у навчальний процес.

Прийнятий у Парижі 2010 року «Маніфест Digital Humanities» закликає не тільки до включення курсів з Digital Humanities до навчальних програм з гуманітарних і суспільних наук, а й до створення самостійної спеціальності Digital Humanities і розвитку відповідних програм професійного навчання (Маніфест Digital Humanities).

Пропедевтичним кроком у напрямі розробки освітніх програм з цифрової гуманітаристики є підготовка ІТ-фахівців у ВНЗ культури, що характеризує концептуалізацію ідей цифрової гуманітаристики у освітній практиці гуманітарного вищого навчального закладу.

Дана стаття має на меті розглянути цифрову гуманітаристику як методологічне підґрунтя реалізації підготовки ІТ-фахівців у закладах вищої освіти культури.

Поставлена у статті проблема потребує аналізу останніх досліджень у двох предметних полях – «цифрова гуманітаристика» і «підготовка ІТ-фахівців». Аналіз публікацій стосовно розвитку цифрової гуманітаристики міг би стати окремим предметом дослідження, однак у межах оперативної інформаційної діагностики очевидно, що цифрова гуманітаристика знаходиться на стадії активного формування, характеризується збільшенням потоку публікацій у профільних журналах, напрям фіксується у назвах конференцій та їх секціях, пошук підходів до розуміння нового напрямку здійснюється представниками різних наук.

Найчастіше до проблематики «цифрової гуманітаристики» в Україні звертаються бібліотекознавці, характеризуючи у контексті її ідей розвиток цифрових технологій у бібліотеках (Костенко, Симоненко та Жабін, 2018), окреслюючи можливості застосування ідей цифрової гуманітаристики у вітчизняному бібліотекознавстві (Ярошенко та Чуканова, 2018) та характеризуючи етапи її становлення (Копанєва, 2018).

Цифрова гуманітаристика як предмет досліджень постає також і у наукових пошуках представників історичної науки під терміном *Digital history* (Куліков, 2013).

Розвиток цифрової гуманітаристики, її етапи та проблеми більшою мірою охарактеризовані у працях зарубіжних вчених (Можаєва ред., 2016). Беручи до уваги значну кількість підходів до дефініції цифрової гуманітаристики, для подальших міркувань зупинимось на визначенні, наведеному у монографії Д. Кляйн «*Interdisciplining Digital Humanities: Boundary Work in an Emerging Field*»: «Цифрові гуманітарні науки – це галузь, яка швидко розвивається на стику обчислювальної техніки та гуманітарних дисциплін і мистецтв, міждисциплінарних галузей культури та комунікації, а також професій у освіті та бібліотечно-інформаційних науках» (2013).

Поміж широкого кола завдань, які бачаться дослідникам релевантними змісту цифрової гуманітаристики, називають дослідження соціокультурних наслідків цифрових технологій, критичний аналіз їх можливостей та обмежень, нові медіа, створення цифрових бібліотек, архівів, баз даних культурного надбання і музейних колекцій, цифрові реконструкції, тобто діяльність, яка потребує спільних зусиль гуманітаріїв та фахівців з цифрових технологій (Научковедческие аспекты цифровой гуманитаристики).

Стосовно іншої складової предмету нашої статті – «підготовки ІТ-фахівців» – слід відмітити наявність наукових публікацій та системних досліджень з педагогічних наук. Так, у роботі В. Крулик (2018) розглянуто систему підготовки майбутніх інженерів-програмістів до професійної діяльності у вищих навчальних закладах, дослідження Г. Лебедь (2018) присвячене генезі змісту фахової підготовки майбутніх програмістів у політехнічних навчальних закладах України (кінець ХХ – початок ХХІ ст.), В. Седов (2016) розглядає формування фахової компетентності майбутніх інженерів – програмістів в умовах магістратури.

Проблема доцільності і профільності підготовки ІТ-фахівців у ВНЗ культури, вперше порушена у нашій статті (Матвієнко та Цивін, 2013), знайшла розвиток у роботі О. Чайковської, М. Толмач та А. Овезгельдієва (2017). Дослідники висвітлюють питання модернізації ІТ-освіти в Україні у світлі проблем соціокультурної сфери, звертають увагу на проекти національної стандартної класифікації освіти, які стосуються напрямів та спеціальностей підготовки ІТ-спеціалістів, підтверджуючи у зроблених висновках доцільність підготовки фахівців з інформаційних технологій у ВНЗ культури.

Не продовжуючи докладний аналіз дисертацій та наукових публікацій з ІТ-освіти, виявлених у результаті предметного пошуку, зазначимо, що у них ні у явному виді, ні опосередковано не порушується проблема цифрової гуманітаристики у будь-якому з її аспектів.

Результати дослідження. У сфері освітньої практики ідеї цифрової гуманітаристики нині реалізуються, в основному, як оволодіння студентами різних гуманітарних спеціальностей цифровими засобами і методами, освоєння інформаційного середовища засобами сучасної інструментальної бази, що, загалом, можна окреслити терміном *«цифрові технології в освіті»*. Такий підхід є апробованим у педагогічній практиці, характеризується добром змісту інформаційно-технологічної освіти у вищих навчальних закладах відповідно до розвитку програмного забезпечення, стану інформаційного середовища та вимог роботодавців до компетенцій випускника. Поза увагою залишається методологічний потенціал цифрової гуманітаристики як наукового напрямку, що міг би поєднати у міждисциплінарному контексті гуманітарні та інформаційно-технологічні напрями освіти і дати поштовх відповідним освітнім інноваціям.

Зокрема, цілісне розуміння цифрової гуманітаристики як міждисциплінарного напрямку бачиться перспективним для створення відповідних організаційно-педагогічних умов у ВНЗ, що, зокрема, спонукає звернутись до підготовки ІТ-фахівців у ВНЗ культури.

У 2006 р. Національним університетом культури і мистецтв було проліцензовано спеціальність 122 «Комп'ютерні науки та інформаційні технології» галузі знань 12 «Інформаційні технології». На той час цей крок був освітньою інновацією і викликав певне несприйняття з боку фахівців з «профільних» ВНЗ. У своїх попередніх дослідженнях (Матвієнко та Цивін, 2013) ми висували, і, сподіваємось, довели гіпотезу про доцільність і «профільність» підготовки ІТ-фахівців в університетах культури, наводячи аргументи, які й сьогодні бачаться нам логічними.

Протягом років освітня практика у царині підготовки ІТ-фахівців в університеті культури еволюціонувала і результатом її розвитку стало створення у КНУКіМ (2018 р.) факультету *інформаційної політики та кібербезпеки*, до складу якого увійшли кафедри комп'ютерних наук, документознавства та інформаційно-аналітичної діяльності, культурології, музеєзнавства, інформаційних технологій (правонаступниця кафедри інформаційних наук та

соціальних комунікацій, а перед тим – бібліотекознавства та книгознавства). Сьогодні така освітня інновація знаходиться у руслі ідей Digital Humanities, які надають методологічне підґрунтя, що відповідає сучасним тенденціям розвитку засобів досліджень гуманітарних наук і, одночасно, є реалізацією концепції ІТ-освіти у контексті гуманітаризації та соціального виміру діяльності майбутнього фахівця (Матвієнко та Цивін, 2017).

Очевидною є користь «цифрових» наук для наук гуманітарних у контексті можливості постановки і реалізації нових завдань у їх предметному полі, оскільки цифрова гуманітаристика розуміється, насамперед, як ключовий інноваційний напрям розвитку гуманітарних наук, де технологічний інструментарій підпорядкований вирішенню змістових завдань (Науковедческие аспекты цифровой гуманитаристики).

Менш очевидним, але не менш важливим є *значення гуманітарного предметного поля для підготовки ІТ-фахівців*.

У цьому контексті доцільно згадати освітню концепцію STEM (Science, Technology, Engineering, Math, або Наука, Технології, Інженерія, Математика), яка є основою підготовки сучасного ІТ-фахівця. Сьогодні ця концепція вже не задовольняє ІТ-компанії (Перро), які доходять висновку, що математична, інженерна, технологічна підготовка потребує знання «Arts», тобто гуманітарних галузей знань, що описується акронімом STEAM і утворює нову якість підготовки фахівця.

Інтеграція у межах спільного факультету напрямів професійної ІТ-освіти та гуманітарної освіти є *освітньою інновацією*, у якій в імпліцитній формі присутні ідеї цифрової гуманітаристики.

Зазначимо, що становлення і розвиток інновацій відбувається нелінійно, багато з процесів, які при цьому відбуваються, є спонтанними і складнопредбачуваними (Басов, 2009). Виявити тенденції розвитку і окреслити можливості розглядуваного інноваційного організаційно-педагогічного рішення можна, користуючись критеріями, за якими визначаються поняття «новація» та «інновація», а також показниками, які їх характеризують (Истрофилова, 2014):

1. **За масштабом цілей і завдань** підготовка ІТ-фахівців в університеті культури у спільній організаційній структурі з гуманітарними спеціальностями на даному етапі має окремий (локальний) характер.

2. **За методологічним забезпеченням** запропоноване організаційно-педагогічне рішення виходить поза межі чинної теорії і звичної практики підготовки ІТ-фахівців, однак знаходиться у тренді сучасних ідей цифрової гуманітаристики.

3. **Науковий контекст** може викликати ситуацію нерозуміння, розриву і конфлікту, оскільки суперечить прийнятим парадигмам, проблемним полям та напрямам досліджень підготовки ІТ-фахівців.

4. **Характер дій** – експериментальний, спрямований на апробування окремих нововведень.

5. **Тип дій** – проектування нової системи діяльності у практиці підготовки ІТ-фахівців.

6. **Реалізація інновації** – апробація і впровадження як управлінське рішення.

7. **Результат, продукт інновації** – зміна окремих елементів у чинній системі підготовки як студентів гуманітарних спеціальностей, так і ІТ-фахівців у ВНЗ культури з перспективою повного оновлення і перетворення практики підготовки ІТ-фахівців у ВНЗ культури та введенням освітніх програм з цифрової гуманітаристики.

8. **Новизна** освітньої інновації характеризується раціоналізацією, оновленням і виробленням нових методик викладання з перспективою відкриття нових напрямів освіти у контексті цифрової гуманітаристики з метою набуття нової якості підготовки фахівців.

9. **Наслідки впровадження інновації** – вдосконалення попередньої системи підготовки ІТ-фахівців у ВНЗ культури, раціоналізація її функціональних зв'язків, надалі – вироблення нової практики підготовки ІТ-фахівців у контексті парадигми цифрової гуманітаристики.

Висновки. Підготовка ІТ-фахівців у вищому навчальному закладі культури є освітньою інновацією, яка має теоретико-методологічне підґрунтя у руслі ідей цифрової гуманітаристики – наукового напрямку, який розвивається на стику обчислювальної техніки та гуманітарних дисциплін і мистецтв, міждисциплінарних галузей культури, комунікації та бібліотечно-інформаційних наук.

Інтеграція підготовки ІТ-фахівців у межах спільного факультету із гуманітарними спеціальностями (бібліотечна справа, документні комунікації, музейна справа, інформаційно-аналітична діяльність) характеризується науково-освітнім контекстом гуманітарних наук і дає змогу гуманітаризації ІТ-освіти відповідно до сучасних вимог.

Очевидною є складність прогнозування перебігу та результатів розглянутої освітньої інновації, оскільки чинниками впливу на них можуть бути і самоорганізація запропонованої системи, і причинно-наслідкові залежності від керованих та організованих рішень та заходів.

Список посилань

Басов, Н.В., 2009. *Становление и развитие инновации в процессе самоорганизации социальных систем* [online] : автореф. дис. ... канд. Санкт-Петербург. Доступно: <<http://cheloveknauka.com>> [Дата обращения 17 декабря 2018].

Володин, А.Ю., 2014. *Digital humanities (цифровые гуманитарные науки): в поисках самоопределения*. [online] Доступно: <http://e.kai.ru/files/2014/12/Volodin_PSU_Vestnik_2014.03.5-12.pdf> [Дата обращения 17 декабря 2018].

Истрофилова, О.И., 2014. *Инновационные процессы в образовании*. Нижневартовск: Издательство Нижневартовского государственного университета.

- Копанєва, В., 2018. Становлення цифрової гуманітаристики. *Вісник Книжкової палати*, 6, с.42-45.
- Костенко, Л., Симоненко, Т. та Жабін, О., 2018. Цифрова гуманітаристика в бібліотеці: від е-каталогу до наукометрії. *Бібліотечний вісник*, 4, с.3-9.
- Круглик, В.С., 2018. *Система підготовки майбутніх інженерів-програмістів до професійної діяльності у вищих навчальних закладах* [online] : автореф. дис. ... д-р пед. наук. Запоріжжя. Доступно: <http://phd.znu.edu.ua/page/aref/09/Kruglik_aref.pdf> [Дата звернення 17 грудня 2018].
- Куліков, В., 2013. *Digital history: становлення, сучасний стан, перспективи*. [online] Доступно: <http://history.org.ua/JournALL/sid/sid_2013_21/4.pdf> [Дата звернення 17 грудня 2018].
- Лебедь, Г.М., 2018. *Гене́за змісту фахової підготовки майбутніх програмістів у політехнічних навчальних закладах України (кінець ХХ – початок ХХІ століття)* [online] : автореф. дис. ... канд. пед. наук. Тернопіль. Доступно: <http://tnpu.edu.ua/paukova-robota/documents-download/d-58-053-01/Aref_Lebedj.pdf> [Дата звернення 17 грудня 2018].
- Матвієнко, О.В. та Цивін, М.Н., 2013. ІТ-освіта у вищих навчальних закладах культури: доцільність і профільність. *Вісник Книжкової палати*, 10, с.20-23.
- Матвієнко, О.В. та Цивін, М.Н., 2017. Гуманістична концепція ІТ-освіти як засіб формування соціального виміру діяльності майбутнього фахівця. *Вища школа*, 1, с.56-64.
- Можаєва, Г.В. ред., 2016. *Digital Humanities: гуманитарные науки в цифровую эпоху*. Томск: Издательство Томского университета.
- Наукоедческие аспекты цифровой гуманитаристики*. [online] Доступно: <http://huminf.tsu.ru/dh_lab/?page_id=8730&lang=ru> [Дата обращения 17 декабря 2018].
- Седов, В.Є., 2016. *Формування фахової компетентності майбутніх інженерів – програмістів в умовах магістратури* [online] : автореф. дис. ... канд. пед. наук. Херсон. Доступно: <http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/aref_Sedoff.pdf?id=8982505a-6c80-4fcd-b2a1-ad85bdf0daaf> [Дата звернення 17 грудня 2018].
- Том Перро: «*Время STEM подошло к концу, теперь IT-компаниям нужны STEAM-специалисты*». [online] Доступно: <<https://itc.ua/blogs/tom-perro-vremya-stem-podoshlo-k-kontsu-teper-it-kompaniyam-nuzhnyi-steam-spetsialisty>> [Дата обращения 17 декабря 2018].
- Чайковська, О., Толмач, М. та Овезгельдієв, А. 2018. Модернізація ІТ-освіти в Україні: проблеми й перспективи соціокультурної сфери. *Культура і мистецтво у сучасному світі*, [online] 19, с.173-181. Доступно: <<http://culture-art-knukim.pp.ua/issue/view/8340>> [Дата звернення 17 грудня 2018].
- Ярошенко, Т.О. та Чуканова, С.О., 2018. Роль цифрової гуманітаристики у модернізації сучасного бібліотекознавства. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*, [online] 1, с.10-17. Доступно: <<http://librinfosciences.knukim.edu.ua>> [Дата звернення 17 грудня 2018].
- Marin Dacos, 2011. *Manifest der Digital Humanities – THATCamp Paris*. [online] Available: <<https://tcp.hypotheses.org/501>> [Accessed 17 December 2018].
- Hayles, N.K., 2012. How We Think: Transforming Power and Digital Technologies. In: Berry, J. ed. *Understanding digital humanities Palgrave Macmillan*, [online] pp.42-66. Available at: <<https://www.palgrave.com/de/book/9780230292642>> [Accessed 17 December 2018].

Thompson, Klein J., 2014. *Interdisciplining Digital Humanities: Boundary Work in an Emerging Field*. Ann Arbor, MI: University of Michigan Press. [online] Available at: <<https://quod.lib.umich.edu/cgi/t/text/textidx?cc=dh;c=dh;idno=12869322.0001.001;rgn=full%20text;view=toc;xc=1;g=dcultu>> [Accessed 17 December 2018].

References

Basov, N.V., 2009. *Stanovlenie i razvitie innovacii v processe samoorganizacii socialnykh sistem* [Formation and development of innovations in the process of self-organization of social systems]. [online] Extended abstract of candidate's thesis. St. Petersburg. Available at: <<http://cheloveknauka.com>> [Accessed 17 December 2018].

Chaikovska, O., Tolmach, M. and Ovezgheldiiev, A., 2018. *Modernizatsiia IT-osvity v Ukraini: problemy u perspektyvy sotsiokulturnoi sfery* [Modernization of IT education in Ukraine: problems and prospects of the socio-cultural sphere]. *Kultura i mystetstvo u suchasnomu sviti*, [online] 19, pp.173-181. Available at: <<http://culture-art-knukim.pp.ua/issue/view/8340>> [Accessed 17 December 2018].

Hayles, N.K., 2012. How We Think: Transforming Power and Digital Technologies. In: Berry, J. ed. *Understanding digital humanities Palgrave Macmillan*, [online] pp.42-66. Available at: <<https://www.palgrave.com/de/book/9780230292642>> [Accessed 17 December 2018].

Iaroshenko, T.O. and Chukanova, S.O., 2018. Rol tsyfrovoy humanitarystyky u modernizatsii suchasnoho bibliotekoznavstva [The role of digital humanities in the modernization of modern librarianship]. *Ukrainskyi zhurnal z bibliotekoznavstva ta informatsiinykh nauk*, [online] 1, pp.10-17. Available at: <<http://librinfosciences.knukim.edu.ua>> [Accessed 17 December 2018].

Istrofilova, O.I., 2014. *Innovacionnye processy v obrazovanii* [Innovative processes in education]. Nizhnevartovsk: Publishing House of Nizhnevartovsk State University.

Kopanieva, V., 2018. Stanovlennia tsyfrovoy humanitarystyky [The formation of digital humanities]. *Visnyk Knyzhkovoï palaty*, 6, pp.42-45.

Kostenko, L., Symonenko, T. and Zhabin, O., 2018. *Tsyfrova humanitarystyka v bibliotetsi: vid e-katalohu do naukometrii* [Digital humanities in the library: from the e-catalog to the science of science]. *Bibliotechnyi visnyk*, 4, pp.3-9.

Kruhlyk, V.S., 2018. *Systema pidhotovky maibutnykh inzheneriv-prohramistiv do profesiinoi diialnosti u vyshchykh navchalnykh zakladakh* [System of training of future engineers-programmers for professional activity in higher educational institutions]. [online] Extended abstract of candidate's thesis. Zaporizhzhia. Available at: <http://phd.znu.edu.ua/page/aref/09/Kruglik_aref.pdf> [Accessed 17 December 2018].

Kulikov, V., 2013. *Digital history: stanovlennia, suchasnyi stan, perspektyvy* [Digital history: formation, current state, prospects]. [online] Available at: <http://history.org.ua/JournALL/sid/sid_2013_21/4.pdf> [Accessed 17 December 2018].

Lebed, H.M., 2018. *Geneza zmistu fakhovoi pidhotovky maibutnykh prohramistiv u politekhnichnykh navchalnykh zakladakh Ukrainy (kinets XX – pochatok XXI stolittia)* [Genesis of content of future programmers' professional training in polytechnic educational institutions of Ukraine (end of XX – the beginning of XXI century)]. [online] Extended abstract

- of candidate's thesis. Ternopil. Available at: <http://tnpu.edu.ua/naukova-robota/documents-download/d-58-053-01/Aref_Lebedj.pdf> [Accessed 17 December 2018].
- Marin Dacos, 2011. *Manifest der Digital Humanities – THATCamp Paris*. [online] Available: <<https://tcp.hypotheses.org/501>> [Accessed 17 December 2018].
- Matviienko, O.V. and Tsyvin, M., 2013. IT-osvita u vyshchyykh navchalnykh zakladakh kultury: dotsilnist i profilnist [IT education in higher educational institutions of culture: feasibility and profile]. *Visnyk Knyzhkovoї palaty*, 10, pp.20-23.
- Matviienko, O.V. and Tsyvin, M.N., 2017. Humanistychna kontsepsiia IT-osvity yak zasib formuvannia sotsialnoho vymiru diialnosti maibutnoho fakhivtsia [The humanistic concept of IT education as a means of shaping the social dimension of the future specialist's activity]. *Vyshcha shkola*, 12, pp.56-64.
- Mozhaeva, G.V. ed., 2016. *Digital Humanities: gumanitarnye nauki v cifrovuyu ehpokhu* [Digital Humanities: Humanities in the Digital Age]. Tomsk: Publishing House of Tomsk University.
- Naukovedcheskie aspekty cifrovoj gumanitaristiki [Scientific aspects of digital humanities]. [online] Available at: http://huminf.tsu.ru/dh_lab/?page_id=8730&lang=en [Accessed 17 December 2018].
- Sedov, V.Ie., 2016. *Formuvannia fakhovoi kompetentnosti maibutnykh inzheneriv – prohramistiv v umovakh mahistratury* [Formation of professional competence of future engineers – programmers in the conditions of magistracy] [online]. Extended abstract of candidate's thesis. Kherson. Available at: <http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/aref_Sedoff.pdf?id=8982505a-6c80-4fcd-b2a1-ad85bdf0daaf> [Accessed 17 December 2018].
- Thompson, Klein J., 2014. *Interdisciplining Digital Humanities: Boundary Work in an Emerging Field*. Ann Arbor, MI: University of Michigan Press. [online] Available at: <<https://quod.lib.umich.edu/cgi/t/text/textidx?cc=dh;c=dh;idno=12869322.0001.001;rgn=full%20text;view=toc;xc=1;g=dcultu>> [Accessed 17 December 2018].
- Tom Perro: «Vremya STEM podoshlo k koncu, teper IT-kompaniyam nuzhny STEAM-specialisty» [Tom Perrot: "STEM has come to an end, now IT companies need STEAM specialists"]. [online] Available at: <<https://itc.ua/blogs/tom-perro-vremya-stem-podoshlo-k-kontsu-teper-it-kompaniyam-nuzhnyi-steam-spetsialisty>> [Accessed 17 December 2018].
- Volodin, A.Iu., 2014. *Digital humanities (cifrovye gumanitarnye nauki): v poiskakh samoopredeleniya* [Digital humanities: in search of self-determination]. [online] Available at: <http://e.kai.ru/files/2014/12/Volodin_PSU_Vestnik2014.03.5-2.pdf> [Accessed 17 December 2018].

Стаття надійшла до редакції 1.11.2018

UDC 004:378.6**Matviienko Oksana,**

*Doctor of Pedagogical Science,
PhD in Technical Sciences, Professor,
Kyiv University of Culture,
Kyiv, Ukraine
oxmix2017@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0001-5772-848X>*

Civin Mihajlo,

*PhD in Technical Sciences, Associate Professor,
Institute of Design, Architecture and Journalism,
Kyiv, Ukraine
oxmix2017@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0003-0312-5805>*

**DIGITAL HUMANITIES AS A METHODOLOGICAL BASIS OF IT-EDUCATION
DEVELOPMENT IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF CULTURE**

The article is devoted to the consideration of a new scientific direction – digital humanities – as a methodological basis for the development of IT education in higher educational institutions of culture. In terms of the educational innovation phenomenon, integration within the framework of the joint faculty of the areas in professional IT education and humanities education (library, documentary, archival, museology) is considered.

The purpose of the study is to substantiate the digital humanities as a methodological basis for the IT education development in higher educational institutions of culture, to identify and outline the trends of the integration of IT education and humanities within the framework of the joint faculty.

Research methods. Hypothetical-deductive method for considering the hypothesis about the possibility of using digital humanities as a methodological basis of IT education in higher educational institutions of culture has been used.

Scientific novelty. The expediency of IT specialists training in ZVO culture and necessity of organizational and pedagogical measures of integration in their preparation together with humanitarian specialties within the framework of the joint faculty have been substantiated.

Conclusions. The expediency of developing IT education in a higher educational institution and organizational and pedagogical measures to integrate the joint training of IT specialists and specialists in the humanitarian field has got a methodological basis in line with the digital humanities ideas. It is emphasized on the complexity of forecasting the process and the results of the educational innovation development taking into account the factors that can influence the process under consideration, namely, the system's self-organization and external organizational decisions.

Key words: digital humanities; Digital Humanities; IT education; educational innovations; STEM education.

УДК 004:378.6**Матвиенко Оксана,**

*доктор педагогических наук,
кандидат технических наук, профессор,
Киевский университет культуры,
Киев, Украина
oxmix2017@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0001-5772-848X>*

Цывин Михаил,

*кандидат технических наук, доцент,
Институт дизайна, архитектуры и журналистики,
Киев, Украина
oxmix2017@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0003-0312-5805>*

**ЦИФРОВАЯ ГУМАНИТАРИСТИКА КАК МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ
РАЗВИТИЯ ИТ-ОБРАЗОВАНИЯ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ КУЛЬТУРЫ**

Статья посвящена рассмотрению нового научного направления – цифровой гуманитаристики – как методологической основы ИТ-образования в высших учебных заведениях культуры. С точки зрения феномена образовательной инновации рассмотрено интеграцию в рамках совместного факультета направлений профессиональной ИТ-образования и гуманитарного образования (библиотечной, документоведческой, архивного, музееведческого).

Цель исследования заключается в обосновании цифровой гуманитаристики как методологической основы ИТ-образования в высших учебных заведениях культуры, выявлении и очерчивании тенденций развития интеграции ИТ-образования и гуманитарного образования в рамках совместного факультета.

Методы исследования: гипотетико-дедуктивный метод для рассмотрения гипотезы о возможности применения цифровой гуманитаристики как методологической основы ИТ-образования в высших учебных заведениях культуры.

Научная новизна. Обоснована целесообразность подготовки ИТ-специалистов в ЗВО культуры и необходимость организационно-педагогических мероприятий интеграции их подготовки совместно с гуманитарным специальностям в рамках совместного факультета.

Выводы. Целесообразность развития ИТ-образования в высшем учебном заведении культуры и организационно-педагогические мероприятия интеграции совместной подготовки ИТ-специалистов и специалистов гуманитарного профиля имеет методологическое основание в русле идей цифровой гуманитаристики. Отмечено сложности прогнозирования процесса и результатов развития образовательной инновации учитывая факторы, которые могут оказывать влияние на рассматриваемый процесс, а именно самоорганизация системы и внешние организационные решения.

Ключевые слова: цифровая гуманитаристика; цифровые гуманитарные науки; ИТ-образование; образовательные инновации; STEM-образование.